

Carthago

Nora van Oostrom-Streep

Wie kent niet het verhaal van Cato Maior, de Romeinse senator die iedere toespraak, ongeacht het onderwerp, placht af te sluiten met de overweging 'overigens ben ik van mening dat Carthago verwoest moet worden'? Aan deze Cato moest ik denken toen ik bedacht wat ik in deze column aan de orde wil stellen. Een onderwerp namelijk dat ik al veel vaker, rechtstreeks of zijdelings, heb aangeroerd: de in- en uitstroom in onze beroepsgroep.

PRAKTISCHE BEZWAREN

Met die uitstroom doel ik niet alleen op notarissen die met functioneel leeftijdsontslag gaan, maar ook op kandidaten die weggaan en niet meer in het vak terugkomen. Dit heeft gevolgen voor onder meer de opvolging, maar ook voor de bemensing van notarispraktijken. In bepaalde gebieden van Nederland is het vinden van kandidaten al een vrijwel onmogelijke opgave, terwijl in de Randstad de headhunters overuren draaien in pogingen kandidaat-notarissen los te weken van hun werkgevers. Hiertegenover staat dat de instroom van kandidaat-notarissen al geruime tijd daalt en zoals we weten is de tijd dat universiteiten kleine opleidingen in stand hielden vanwege het maatschappelijk belang ervan absoluut voorbij. We moeten dus scherp inzetten op de aantrekkelijkheid van opleiding en beroep en de mogelijkheden voor horizontaal instromen sterk verbeteren. Misschien zult u tegenwerpen dat aan die ideeën wetten in de weg staan en praktische

De luiken moeten open, het gas moet erop

bezwaren. Mijn antwoord hierop is dat die bezwaren allemaal overkomelijk zijn als we de handen maar ineenslaan.

RADICALE Vernieuwing

Mijn ideeën? Zet u schrap. Om te beginnen moet het universitaire curriculum radicaal worden vernieuwd. Opleidingen moeten voorzien in niet alleen veel meer ethiek en *governance*, maar ook in vaardigheden als projectmanagement, data-analyse en communicatie. Niet alleen meer juridische vakken dus, maar een vakkenaanbod dat recht doet aan de praktijk die de studenten straks gaan tegenkomen. Hiertoe zal verschillende notariële wet- en regelgeving moeten worden aangepast. Daarnaast moet het mogelijk worden dat ook studenten met een niet-notariële bachelor kunnen toetreden tot een notariële master. Studenten krijgen op die manier wat langer de tijd om na te denken over de diverse opties, waardoor de kans dat ze alsnog instromen wordt vergroot. Bovendien kan de diversiteit in achtergrond van de studenten vervolgens een enorme meerwaarde vormen in het beroepenveld. Via schakelprogramma's zou de aansluiting bachelor-master kunnen worden vereenvoudigd.

Bijkomend voordeel is dat het om- of bijscholen van juristen die (weer) het notariaat in willen (de zij-instromers) ook via een dergelijke schakeling zou kunnen plaatsvinden. De luiken moeten open, het gas moet erop en alle verantwoordelijken moeten topprioriteit maken van het trekken en behouden van notariële studenten. En dat kan alleen met een curriculum dat voor jonge mensen aantrekkelijk is en blijk geeft van een visie die strookt met de ontwikkelingen die gaande zijn. Uiteindelijk moeten we opleiden voor de toekomst van het beroep en niet voor het verleden. Zoals ik al heb geprobeerd in mijn Utrechtse tijd zullen de kantoren ('het afnemend veld') nadrukkelijk bij de opleiding betrokken moeten worden om de overgang te vereenvoudigen en de vakken van de nodige context te voorzien. Een enkel gastcollege is hiertoe volstrekt onvoldoende.

TOEKOMSTPERSPECTIEF

Maar na het afstuderen begint het pas. Dan moet worden voorkomen dat al deze mensen gedesillustioneerd uitstromen. De tijden zijn voorbij dat kandidaten konden worden ingezet als 'jongste bedienden' die onder de hanenbalken de vervelende boedels moesten afwikkelen. Het kantoor moet zorgen voor een prettige werkomgeving met uitdagend werk en toekomstperspectief. Werk aan de winkel voor ons allemaal dus, en wel meteen want de tijd die dringt! Mijn oratie enkele jaren geleden begon onder de klanken van Bob Dylans evergreen 'The times are a'changin'', en die constatering van Dylan is goed beschouwd het enige wat sindsdien nog hetzelfde is gebleven. ■